

Ursprungsfolk i FN:

Visst går det framåt

Urbefolkningar världen över har länge kämpat för att få sina rättigheter respekterade. Trots att dessa är desamma som de mänskliga rättigheter alla människor har så har processen varit lång och komplicerad och resultatet långt ifrån det önskade. På lokal nivå, på nationell nivå och på internationell nivå har urbefolkningars rättigheter varit ett känsligt ämne då de även får ekonomiska implikationer: från tillgång till råvaror till urbefolkningars delaktighet i beslutsfattande processer. Kampen på lokal och nationell nivå har lett till olika situationer i olika länder och för olika folk. I många afrikanska länder

fortsätter staterna att förneka att det överhuvudtaget finns urbefolkningar, medan vissa latinamerikanska länder har grundlagat där urbefolkningarna nämns.

På internationell nivå har kampen varit en lång process som pågått i FN:s konferensrum, i ministeriers korridorer och under politiska sammankomster. Trots flera decenniers arbete finns det märkligt nog bara ett internationellt juridiskt bindande instrument som skyddar urbefolkningars rättigheter, och det är ILO:s (International Labour Organization) konvention nummer 169 från 1989.

*Mayamor lär sin dotter att väva.
Los Encuentros, Guatemala.
Foto: International Labour
Organization/Lord R.*

Man kan fråga sig varför just ILO är den organisation som har tagit sig an frågan. Hur som helst så har dialogen om urbefolkningars rättigheter utvecklats sen FN:s Deklaration om Urbefolkningars Rättigheter antogs av generalförsamlingen år 2007. Trots att deklarationen inte är ett juridiskt bindande instrument så är den ett viktigt steg i rätt riktning.

År 2010 har varit ett intressant år för utvecklingen av urbefolkningars rättigheter på internationell nivå. Politiska och ekonomiska intressen har fortsatt att bromsa utvecklingen, men vi måste ändå glädjas åt de positiva steg som tagits. ILO-konvention 169 har hittills visserligen bara ratificerats av 22 länder, men under 2010

Ledare

ratificerades den av ytterligare två, nämligen Nicaragua och Centralafrikanska Republiken. Konvention har därmed gått in i en ny fas då Centralafrikanska Republiken är det första afrikanska landet som ratificerat.

Samtidigt kan vi med glädje konstatera att fyra röster emot FN-deklarationen plötsligt blev noll sedan Australien, Nya Zeeland, Kanada och USA beslutat att se över sina ställningstaganden. Sedan Australien och Nya Zeeland valt att stödja deklarationen gjorde även Kanada en helomvändning i november. President Obama annonserade en historisk omprövning av sitt lands politik när han så sent som den 16 december meddelade att USA också ville visa sitt stöd för "landets första amerikaner" och deras rättigheter. Självfallet har dessa steg inte tagits utan reservationer, men det ger oss ända hopp om att vi kan se fram emot en framtid där vi nu kan tala om att förverkliga urbefolkningars rättigheter och inte bara kämpa för att bevisa att vi existerar.

Niskua Igualikinya

PS. Se faktaruta om FN och urbefolkningar på motstående sida.